

© Vijeće Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2012. Ovaj prevod je realiziran zahvaljujući pomoći Fonda povjerenja Vijeća Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). On ne obavezuje Sud. Ako su vam potrebne dodatne informacije, pogledajte naznaku o autorskim pravima na kraju ovog dokumenta.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Informativna bilješka o sudskoj praksi Suda br. 103

Decembar 2007.

Dickson protiv Ujedinjenog Kraljevstva - 44362/04

Presuda od 4.12.2007 [Veliko vijeće]

Član 8

Član 8, stav 1

Poštivanje porodičnog života

Poštivanje porodičnog života

Odbijanje zahtjeva za omogućavanje umjetne oplodnje osobi koja je na odsluženju zatvorske kazne, a koja želi postati ocem: *povreda*

Činjenice: Podnositelji predstavke su bračni par koji se upoznao putem mreže zatvorske prepiske dok su služili kaznu zatvora. Suprug je optužen za ubistvo i njegovo oslobađanje je predviđeno tek 2009. On nema djece. Njegova supruga je odslužila svoju kaznu i ima troje djece iz prethodnih odnosa. Podnositelji predstavke su tražili od ustanove za umjetnu oplodnju da im omogući da imaju zajedničko dijete, tvrdeći da ne postoji drugačiji način za to s obzirom na njene godine (ona je rođena 1958.) i činjenicu da će njen suprug biti pušten najranije 2009. godine. Državni sekretar je odbio njihov zahtjev, objašnjavajući da prema njegovoj općoj politici, zahtjevi zatvorenika za umjetnom oplodnjom mogu se odobriti samo u "izuzetnim okolnostima." Navedeni osnovi za odbijanje su bili to što odnos podnositelja predstavke nikada nije bio testiran u normalnim okolnostima svakodnevnog života, da ne postoji dovoljna potpora za skrb nad djetetom koje bi bilo začeto, da bi majka i dijete imali veoma ograničenu mrežu podrške i da otac djeteta ne bi bio prisutan u važnom dijelu djetetovog djetinjstva. Također je izneseno da bi javnost mogla opravdano pomisliti da se odobravanjem začeca putem umjetne oplodnje dok je još u zatvoru umanjuju

kazneni i represivni elementi kazne koju prvi podnositelj predstavke služi. Podnositelji predstavke su izjavili žalbu, ali bezuspješno.

Pravo: Član 8 je primjenjiv u mjeri u kojoj se odbijeni zahtjev za umjetnu oplodnju tiče privatnog i porodičnog života podnositelja predstavke, pojмова koji u sebi inkorporiraju pravo na poštivanje njihove odluke da postanu genetski roditelji. Prava zajamčena Konvencijom zadržavaju se i u zatvoru, tako da se svako ograničavanje mora opravdati, bilo kao neophodna i neizbježna posljedica zatvorske kazne ili kao adekvatna veza između ograničenja i okolnosti zatvorenika. Ograničenje se ne može temeljiti isključivo na onome što bi moglo povrijediti javno mnijenje. Ključno pitanje je da li je postignuta valjana ravnoteža između suprotstavljenih javnih i privatnih interesa.

(a) *Suprotstavljeni interesi* – Što se tiče interesa podnositelja predstavke, u domaćem kontekstu je prihvaćeno da je umjetna oplodnja i dalje jedina realna nada da podnositelji predstavke dobiju zajedničko dijete, s obzirom na starosnu dob podnositeljke i predviđeno vrijeme oslobađanja podnositelja predstavke. Jasno je da je ovo za njih pitanje od vitalnog značaja. Vlada je navela tri obrazloženja za politiku, konkretno da je nemogućnost začeća djeteta neizbježna i neophodna posljedica izdržavanja kazne zatvora, da bi povjerenje javnosti u zatvorski sistem bilo potkopano ako bi se zatvorenicima koji su služe kaznu za teška krivična djela dozvolilo da tako začinu djecu, i da bi dugo izbjivanje jednog roditelja imalo negativne posljedice kako za dijete, tako i za društvo u cjelini. U vezi prvog razloga, Sud napominje da, iako je nemogućnost začeća djeteta posljedica služenja zatvorske kazne, to nije neizbježna posljedica jer se nigdje ne ukazuje da bi odobravanje umjetne oplodnje proizvelo bilo kakve sigurnosne probleme ili nametnulo bilo kakve administrativne ili finansijske zahtjeve prema državi. Što se tiče pitanja povjerenja javnosti u zatvorski sistem, iako prihvata da je kažnjavanje jedan od ciljeva lišavanja slobode, Sud podcrtava da se evropska kaznena politika razvija u smjeru da sve veću važnost pridaje rehabilitacijskim ciljevima zatvora, posebno pred kraj izdržavanja kazne dugotrajnog zatvora. Na kraju, iako država ima obavezu da osigura učinkovitu zaštitu djece, ta obaveza ne može ići tako daleko da spriječi roditelje da pokušaju začeti dijete u okolnostima poput ovih u predmetu podnositelja predstavke, posebno ako se ima na umu da je supruga već na slobodi i da bi se mogla starati za dijete dok njen suprug ne bude oslobođen.

(b) *Balansiranje konflikta interesa i polja slobodne procjene* – Ovo je oblast u kojoj zemlje članice mogu imati široko polje slobodne procjene jer, iako Sud odobrava inicijativu mnogih evropskih zemalja koje zagovaraju uvođenje bračnih posjeta, čime bi se izbjegla potreba umjetnom oplodnjom, on još uvijek nije ponudio tumačenje Konvencije na način da ista nameće obavezu zemljama članicama da omoguće ovakve posjete. Ipak, politika, onako kako je struktuirana, učinkovito je isključila svako stvarno ocjenjivanje suprotstavljenih interesa pojedinca i društva, i spriječila je neophodno ispitivanje proporcionalnosti nekog ograničenja u svakom pojedinačnom slučaju. Konkretno, politika je nametnula podnositeljima zahtjeva za umjetnu oplodnju neobično visok teret "izuzetnosti", gdje su morali dokazati da bez postojanja ustanove za umjetnu oplodnju začće uopće ne bi bilo moguće i da su okolnosti njihovog predmeta bile "izuzetne" u kontekstu određenih kriterija. Politika, dakle, postavlja prag koji je toliko visok da ne dozvoljava ni državnom sekretaru niti domaćim sudovima da ostvare balans suprotstavljenih interesa, odnosno da ispitaju proporcionalnost nametnutog ograničenja. Čini se da, u vrijeme kada je ova politika izvorno donesena, niko nije usklađivao interese niti je ocjenjivao proporcionalnost. Činjenica da ovakva politika pogađa mali broj lica ne mijenja situaciju. Odsustvo takve procjene se mora smatrati neprihvatljivim poljem slobodne procjene, tako da u ovom slučaju nije ostvaren pravičan balans suprotstavljenih interesa pojedinca i društva.

Zaključak: povreda (dvanaest glasova za naspram pet glasova protiv).

Član 41 –5,000 eura, zajedno, na ime nematerijalne štete.

© Vijeće Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2012.

Službeni jezici Evropskog suda za ljudska prava su engleski i francuski. Ovaj prevod je realiziran zahvaljujući pomoći Fonda povjerenja Vijeća Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). On ne obavezuje Sud, niti Sud preuzima bilo kakvu odgovornost za njegov kvalitet. On može biti preuzet sa baze podataka sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava, HUDOC, (<http://hudoc.echr.coe.int>) ili bilo koje druge baze podataka kojoj ga je Sud proslijedio. On može biti reproduciran u nekomercijalne svrhe pod uslovom da puni naziv predmeta bude citiran, zajedno sa navedenom naznakom o autorskim pravima i pozivanjem na Fond povjerenja za ljudska prava. Poziva se bilo koja osoba koja želi da se služi ovim prevodom, u potpunosti ili djelomično, u komercijalne svrhe da kontaktira publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou toute autre base de donnée à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.

Kliknite ovdje za [Informativne bilješke o sudskoj praksi](#)